

Vlaams
Parlement

stuk **787** (2010-2011) – Nr. 1
ingediend op 9 november 2010 (2010-2011)

Gedachtewisseling

over het kleuteronderwijs
met de Werkgroep Kleuterscholen Vlaanderen
en de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs,
Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen
uitgebracht door mevrouw Marleen Vanderpoorten

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert.

Vaste leden:

de heer Jos De Meyer, de dames Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Sabine Poleyn;
de heer Wim Van Dijck, mevrouw Gerda Van Steenberge, de heer Wim Wienen;
de dames Irina De Knop, Marleen Vanderpoorten;
de dames Kathleen Deckx, Fatma Pehlivan;
de dames Vera Celis, Goedele Vermeiren;
de heer Boudewijn Bouckaert;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:

de heren Paul Delva, Jan Durnez, de dames Cindy Franssen, Katrien Schryvers;
de heren Frank Creyelman, Chris Janssens, mevrouw Katleen Martens;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
de heren Chokri Mahassine, Ludo Sannen;
de heren Willy Segers, Kris Van Dijck;
de heer Jurgen Verstrepen;
mevrouw Mieke Vogels.

INHOUD

I. Toelichting door de Werkgroep Kleuterscholen Vlaanderen.....	4
1. Uiteenzetting door de heer Guido Sauwens, woordvoerder	4
1.1. Lestijdentabellen.....	4
1.2. Werkingsbudget	4
1.3. Maximumfactuur.....	5
1.4. Vestigingsplaatsen.....	5
1.5. Renovatie.....	5
1.6. Kinderverzorgsters.....	5
1.7. Gelijkschakeling administratieve ondersteuning	6
1.8. Ondersteuning leerplicht vanaf 5 jaar	6
1.9. Middagtoezicht.....	6
1.10. Instaplestijden.....	6
1.11. Voorstellen.....	7
2. Vragen en opmerkingen van de leden.....	7
3. Antwoorden van de Werkgroep Kleuterscholen Vlaanderen	11
4. Replieken.....	13
II. Gedachtewisseling met de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel.....	13
1. Vragen en opmerkingen van de leden	13
2. Antwoorden van de minister	14
3. Repliek	16
Bijlage.....	17

De Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen hield op 14 oktober 2010 een gedachte-wisseling met de Werkgroep Kleuterscholen Vlaanderen en de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel over het kleuteronderwijs.

I. TOELICHTING DOOR DE WERKGROEP KLEUTERSCHOLEN VLAANDEREN

1. Uiteenzetting door de heer Guido Sauwens, woordvoerder

De heer *Guido Sauwens* zegt dat de werkgroep in 2008 opgericht is om de belangen van de kleuterscholen van alle netten te verdedigen. De werkgroep is samengesteld uit mensen van alle netten en alle provincies. Ze zijn ook aanwezig. Als alle netten voldoende aandacht hebben voor kleuteronderwijs, wordt de werkgroep overbodig.

1.1. Lestijdentabellen

De lestijdentabellen zijn opgesteld in 1982. Volgens die normen zijn er tussen de 25 en de 30 extra leerlingen nodig om een bijkomende leerkracht aan te werven. Voor kleine kleuterscholen zijn de normen goed, voor grotere scholen heel wat minder. Hoe groter de school, hoe meer klassen met meer dan 25 leerlingen. De werkgroep schuift gemiddeld 20 leerlingen als ideaal naar voren. Dat is in het voordeel van de kleinere en de grotere scholen. Een gemiddelde betekent natuurlijk dat er nog altijd kleinere en grotere klassen zullen zijn. De lestijdentabel dateert van de tijd dat een kleuterschool een bewaarschool was. Ondertussen is de situatie grondig gewijzigd.

Instapklassen zijn in verhouding groter dan andere kleuterklassen. De gemiddelde klasgrootte is tussen de 20 en de 25 leerlingen (zie bijlage p. 19). Bepaalde klassen tellen tussen de 30 en de 35 leerlingen. Het gaat om 60 scholen. De werkgroep wil dat er met die toestanden snel komaf gemaakt wordt.

Kleuters komen vaker dagelijks naar school dan in 1982. Het gemiddelde aantal aanwezige kleuters per klas stijgt sindsdien gradueel. In 2005-2006 is de top bereikt: alle kleuters zijn aanwezig en blijven alleen thuis met gegronde redenen (zie bijlage p. 19).

1.2. Werkingsbudget

Voor één kleuter op drie ontvangt de school geen enkele subsidie. Een school krijgt voor een kleuter 6 punten, voor een leerling in het lager onderwijs 8 punten. Die punten worden vermenigvuldigd met een toepassingscoëfficiënt, waardoor een kleuterschool per kleuter 5,3 punten krijgt. Kleuterscholen krijgen dus 66 percent van de financiering van de lagere scholen. Dat betekent dat ze voor 1 kleuter op 3 geen geld krijgen. De kleuters worden geteld op 1 februari van het schooljaar ervoor. Per punt krijgt een school ongeveer 82 euro, dus voor de 5,3 punten 434 euro per kleuter. Het lager onderwijs krijgt zoals gezegd een derde meer, het secundair onderwijs zelfs dubbel zoveel (zie bijlage p. 20).

Sinds 2008 wordt de subsidie ook verdeeld op basis van leerlingenkenmerken. Daarvoor wordt 14 percent van de middelen voorbestemd. Eigenlijk worden die middelen van alle kleuters afgenomen en verdeeld onder een deel van de kleuters met een andere thuistaal, met een laagopgeleide moeder, kleuters gerechtigd op een schooltoelage en kleuters wonende in een achtergestelde buurt. Als een kleuter aan al die voorwaarden voldoet, wordt de subsidie voor dat kind verhoogd met 107 percent. Dat geeft een heel andere verhouding aan de verdeling (zie bijlage p. 20).

De werkgroep heeft om die reden een klacht ingediend bij het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding (CGKR). De subsidies op basis van leerlingenkenmerken zorgen niet voor meer gelijkheid maar voor meer ongelijkheid. Daardoor ontstaan rijke en arme scholen. Die klacht wordt behandeld.

1.3. Maximumfactuur

De overheid heeft de maximumfactuur nog niet geëvalueerd. Daarom heeft de werkgroep dat zelf gedaan. Hij heeft een enquête georganiseerd waarop 450 van de 3000 kleuterscholen hebben geantwoord. Dat is een representatief staal. Ongeveer 82 percent van de kleuterscholen heeft door de maximumfactuur haar aanbod moeten verminderen. De maximumfactuur is ingevoerd zonder overleg met het kleuteronderwijs. De bedoeling is om het kleuteronderwijs kosteloos te maken, maar dat was al het geval. De verhoging van de middelen als compensatie voor de maximumfactuur zet de historische fout van de ondersubsidiëring alleen maar recht. Bepaalde facturen van bepaalde kleuters mogen doorgestuurd worden naar het OCMW: het gaat dan om geld voor drankjes en tombolalotjes. Het zou nog een jaar duren eer de maximumfactuur door de overheid geëvalueerd wordt. De oproep tot de onderzoekscentra en de universiteiten is vandaag gebeurd en zij hebben een jaar tijd om een evaluatierapport te maken.

Het aantal kleuters dat gaat zwemmen, daalt door de maximumfactuur van 71 naar 32 percent. In die groep zitten ook de kleuters die minder vaak gaan zwemmen. De deelname aan meerdaagse activiteiten is verboden. Slechts 1 percent van de scholen doet het nog steeds en betaalt dat allicht met de eigen werkingsmiddelen. 5 percent van de scholen organiseerde voorheen meerdaagse activiteiten. Het aantal scholen dat naar toneelvoorstellingen gaat, daalt van 64 naar 47 percent. Het aantal scholen dat een museum bezoekt, daalt van 1 op 4 naar 1 op 7. Leeruitstappen per bus dalen van 80 naar 45 percent van de scholen. Leeruitstappen waarvoor inkomgeld gevraagd wordt, dalen van 68 naar 33 percent van de scholen. Bijna alle scholen blijven leeruitstappen zonder busvervoer maken.

1.4. Vestigingsplaatsen

Het ministerie telt 2142 scholen terwijl er 3000 zijn. Heel wat scholen zijn dus vestigingsplaatsen. Die zijn vergeten in de regelgeving. Een vestigingsplaats krijgt bijvoorbeeld maar 2 uur kinderverzorging. Wie ervoor gekozen heeft samen te werken, wordt daar nu dus duidelijk voor gestraft. Er is geen werkingsbudget voor de vestigingsplaats terwijl die wel een eigen stookketel, een eigen speelplaats enzovoort heeft. Voor de uren zomerkلاس hangt de vestigingsplaats af van de hoofdschool. Als de vestigingsplaats sterk groeit en de hoofdschool niet, kunnen er geen zomerklassen ingericht worden.

Ook als de vestigingsplaats minder dan 2 kilometer van een andere school gevestigd is, wordt ze sterk benadeeld. De minister heeft de 2 kilometerregeling versoepeld voor enkele scholen. De werkgroep vraagt dat hij dat voor alle scholen doet. De directeur krijgt geen administratieve ondersteuning voor de vestigingsplaats. De werkgroep heeft een aantal wensen voor een ideale situatie, maar de spreker houdt die voor de tijd dat er opnieuw meer middelen zijn.

1.5. Renovatie

Als de middelen beperkt zijn, wordt de renovatie van gebouwen uitgesteld. De kleuterscholen staan er verwaarloosd bij. Er zijn schrijnende toestanden, maar de kleuterscholen komen daar niet mee naar buiten. Ze zijn bang voor hun reputatie, willen hun kinderen beschermen.

1.6. Kinderverzorgsters

Gemiddeld heeft elke kleuterschool recht op een kinderverzorgster voor een halve dag per week. Wat moet de juf met de kindjes met luiers aanvangen de rest van de week? Vanaf 35 kleuters krijgt een school 8 uur kinderverzorging. Per bijkomende 55 kleuters komt er 1 uur bij. Heeft een school drie vestigingsplaatsen, dan komen er per vestigingsplaats 2 uur bij. Dat geeft een totaal van 12 uur, maar te verdelen over drie scholen, dus 4 uur per vestigingsplaats.

Mevrouw *Katty Vanhoecke* vertelt dat ouders vaak denken dat iedere school een voltijdse kinderverzorgster ter beschikking heeft.

De heer *Guido Sauwens* zegt dat een school 1355 kleuters nodig heeft om een voltijdse kinderverzorgster te mogen aanwerven. Geen enkele school haalt nog maar de helft daarvan, dus geen enkele school heeft een halftijdse kinderverzorgster. Enkele honderden scholen betalen zelf het loon van de kinderverzorgster, maar gezien de slechte staat van de gebouwen hebben de meeste scholen wel andere prioriteiten. De minister wil alle kleuters, dus ook de kleuters die niet zindelijk zijn op school. Maar dat belast de leerkracht extra.

1.7. *Gelijkschakeling administratieve ondersteuning*

Een school krijgt per kleuter een derde van de administratieve middelen van een lagere-schoolkind. Het administratieve werk voor een kleuter is dubbel zo groot. Het is net de 2,5-jarige die ingeschreven en rondgeleid wordt, ook midden in het schooljaar. De werkgroep vraagt de gelijkschakeling met het lager onderwijs. Dat zal ook zorgen voor minder werk voor de directeur. Een school krijgt 9 punten. Daarbovenop komt er per kleuter 0,11 punten bij. Per leerling komt er 0,17 punten bij. Dat is een verschil van een derde. Een kleuterschool met 200 kleuters heeft 18 uur administratieve ondersteuning, een lagere school met 200 kinderen krijgt 25 uur administratieve ondersteuning. Dat geeft problemen onder meer voor het beantwoorden van de telefoon.

1.8. *Ondersteuning leerplicht vanaf 5 jaar*

De leerplicht is ingevoerd vanaf 5 jaar. Dat is een federale bevoegdheid, maar omdat de geesten aan de andere kant van de taalgrens daar nog niet rijp voor waren heeft Vlaanderen dat alleen ingevoerd. Daaruit zijn een aantal extra taken voortgevloeid, onder meer de aanwezigheid controleren, huisbezoeken in het kader van de zorg+ afleggen, verzamelstaten van de aanwezigheden maken, een attest bij de overgang naar lager onderwijs afleveren, samenwerken met het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB) en Kind en Gezin, eventueel een taalexamen organiseren, de ouders informeren. De overheid heeft daar geen extra middelen voor ter beschikking gesteld.

1.9. *Middagtoezicht*

Van de kleuters blijft 90 percent 's middags op school eten. Tijdens dat uur zijn ze aan het toezicht van de leerkracht onttrokken en in de eetzaal speelt zich dan een routine af van boterhamdoosjes die ze niet open krijgen, omvallende drinkbusjes en uit te delen flesjes. Per 30 kleuters wordt doorgaans één begeleidster aangesteld, wat de kostprijs danig doet oplopen, maar nodig is om de hectische toestanden op te vangen. Dat wordt nooit in beeld gebracht, werpt de heer Sauwens op.

Sommige kleuterscholen vragen van de ouders een bijdrage voor het middagtoezicht, wat dan weer botst met de kosteloosheid en de maximumfactuur. Rijkere scholen, niet noodzakelijk de zogenoemde witte scholen, hoeven dat niet te vragen.

1.10. *Instaplestijden*

Elke kleuter brengt bij de instaplestijden één lestijd op, op basis van de telling per 1 februari van het voorgaande lesjaar. Pers noch ouders lijken dat te snappen en denken dat per kleuter op 1 september een lestijd wordt toegekend. Dat gebeurt pas als de aantallen die van het jaar eerder overschrijden. De lestijden zijn door de overheid over de 3000 kleuterscholen uitgeschud. Voormalig minister Vandenbroucke stelde dat hij de emmer met lestijden had omgekeerd boven de kleuterscholen en dat overal een druppel was neergekomen. De regelgeving spreidt een pakket van 9000 uren bij vertrek over 3000 kleuterscholen die dan elk 3 uurtjes krijgen. Een heel budget waarmee de scholen zelf weinig kunnen

doen. Het zijn geen zomerklassen of instapklasjes. Het is veel geld in Brussel, maar heeft weinig effect op het terrein.

1.11. Voorstellen

Historisch is vast te stellen dat in vele wetteksten de term ‘kleuter’ niet eens voorkomt. De budgettaire mogelijkheden van de Vlaamse overheid zijn niet wat men zou willen. Wat de werkgroep voorstelt, houdt in dat het aanwendingspercentage van 99,375 percent wordt afgeschaft. Dat zou 250.000 euro kosten. Dat aanwendingspercentage betekent dat een school die recht heeft op twee kleuterjuffen volgens de herberekening slechts aanspraak kan maken op één kleuterjuf en een tweede voor 90 percent, of 23 uren. Veel scholen betalen dan zelf die 0,625 percent. De regel is ingevoerd omdat ooit de minister in het budget een zeker bedrag tekort kwam en dat oploste met een aanwendingspercentage dat per onderwijstype anders lag. Ook het aanwendingspercentage voor het lager onderwijs dat 98,425 percent bedraagt, had al jaren afgeschaft moeten zijn, stelt de spreker. Het gaat om kleine bedragen met grote gevolgen.

Het concept van kleinere klasjes komt geregeld in de pers. Klasjes van meer dan 35 kleutertjes, daarvan hoort men als de scholen ermee durven uitpakken. 17 percent zijn instapklasjes, die nog veel groter zijn en dat zou volgens voormalig minister Vandenbroucke de schuld zijn van de directie. Dat wil de werkgroep weerleggen. De 2 percent die moet worden weggewerkt, staat voor een kostprijs van 2.100.000 euro voor 60 klasjes. De werkgroep hoopt dat de minister ook die middelen weet te vinden zoals hij dat voor Antwerpen kon waar het om 8 miljoen euro ging.

De maximumfactuur ziet de werkgroep graag afgeschaft, al is het in het kleuteronderwijs nooit een punt gebleken. Klachten komen nooit uit de kleuteronderwijsomgeving. Er zijn wel ouders die de factuur niet kunnen betalen, maar dat moet de school zien op te lossen zonder dat de desbetreffende kleutertjes eronder lijden. De maximumfactuur heeft op het terrein voor een verschraving en verarming van het kleuteronderwijs gezorgd, terwijl in die omgeving nooit misbruik is gemaakt van middelen om bijvoorbeeld een bus te huren als men te voet kon gaan, verklaart de heer Sauwens. Dit voorstel is kosteloos.

Een ander voorstel betreft de uitbreiding van de kinderverzorging in elke kleuterschool, inclusief de 800 vestigingsplaatsen die vergeten waren. Het zou gaan om 8 uren in plaats van de vooropgestelde 2 uren. Voor de instroom op 2,5 jaar zou automatisch een uur kinderverzorging moeten worden voorzien, zelfs als de school nog niet de quota van het vorige schooljaar haalt. De kostprijs, 1.650.000 euro, blijft relatief beperkt afgewogen tegen het nut van de ingreep voor de kleuterscholen.

Inzake de instaplestijden: als de zomerklas pas wordt ingericht vanaf één bijkomende lestijd, dan stelt de werkgroep voor niet meteen vanaf het eerste uur elke school zijn bijkomende lestijd te geven. Waar eerder een 12 stond, wil men liever een 4, 5 of 6 zien. Dat is haalbaar, een 12 niet. Er is zo enerzijds een besparing en anderzijds een extra kost: elke kleuter genereert een instaplestijd.

De totaalfactuur van de voorstellen van de werkgroep bedraagt 4 miljoen euro. Dat wordt als een peulenschil beschouwd in het licht van een mooie start voor een groep die historisch al sinds de jaren tachtig stiefmoederlijk werd behandeld, vindt de werkgroep.

2. Vragen en opmerkingen van de leden

Mevrouw *Fatma Pehlivan* stelt dat kleuteronderwijs de onderbouw vormt voor het verdere onderwijstraject en uiteindelijk voor de samenlevingsopbouw. De kwaliteit primeert dus, stelt het lid. Ouders worden meer betrokken bij het kleuteronderwijs en het pedagogisch niveau stijgt. Voldoende en goed investeren in dat kleuteronderwijs, is van belang. De cij-

fers doen het lid enigszins duizelen. Ze vraagt hoe bijvoorbeeld de gemiddelde aanwezigheid van kleuters tussen 1982 en 2010 berekend werd. Hoe kwam men aan de informatie over de bestaande klassen? Wie zijn de leden van de werkgroep Kleuteronderwijs eigenlijk, wil het lid nog weten. Ze was vroeger pedagogisch begeleider in het stedelijk onderwijs van Gent en werkte veel met kleuterscholen. Veel van de aangehaalde problemen zijn dan ook herkenbaar. Is de werkgroep provinciaal gericht en wie zijn dan de leden uit de ander provincies? Er is sprake van 3000 kleuterscholen en mevrouw Pehlivan wil kunnen uitmaken of de groep representatief is daarvoor en onder meer ook GOK-scholen of stedelijke scholen omvat. Daarbij refereert ze aan de maximumfactuur die ooit geconcipeerd was ten behoeve van de minder gegoede ouders. Het lid is benieuwd naar de reactie van die GOK-scholen op de idee dat de maximumfactuur een averechts effect genereert. Ze wil vooral het debat verdiept zien.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* vindt dat mevrouw Pehlivan warm en koud blaast tegelijk. Persoonlijk vindt ze de uiteenzetting zeer terecht. Wetenschappelijk en politiek groeit de consensus dat schoolachterstand, schoolmoeheid later en schooluitval in het middelbaar onderwijs rechtstreeks verband houden met de participatie aan kleuteronderwijs.

Het lid verwijst naar een artikel van de heer Yves Desmet, politiek commentator van De Morgen, waarin hij uit een boek van de heer Peter Adriaenssens haalt dat ongeveer 30 percent van de jongens gedragsprobleem ontwikkelt en in de bijzondere jeugdzorg terecht komt. Eén jaar bijzondere jeugdzorg kost al snel 250.000 euro, de recidive niet meegerekend. Een kleuterjuf kost slechts 20.000 euro, luidt de vergelijking. De heer Adriaenssens stelt kleinere kleuterklassen voorop als potentiële oplossing van die problematiek. Dat vindt mevrouw Meuleman heel frappant, net als zijn stelling dat investeren in kleuteronderwijs een investering is met rendement.

In de toekenning van lestijden en werkingsmiddelen aan het kleuteronderwijs ziet het lid een enorme anomalie. Het kan volgens haar niet dat de leeftijd van de leerplicht wordt verlaagd door de invoering van een taalproef en een verplichte inschrijvingsleeftijd op 5 jaar, om tegelijk in het beleid dat onderwijs niet als volwaardig te erkennen.

Gezien het belang van kleuteronderwijs, vindt mevrouw Meuleman de vragen van de werkgroep nog zeer bescheiden. Bij het voorstel tot afschaffing van het aanwendingspercentage begrijpt mevrouw Meuleman dat de werkgroep de meest dringende nood van 60 klasjes wil gelenigd zien, al zitten ze nog in groepen van 30 tot 35 leerlingen. 25 tot 30 leerlingen lijkt de werkgroep dus nog aanvaardbaar?

Met het oog op de vestigingsplaatsen en de gevraagde kinderverzorging, vindt het lid 4 miljoen euro zeker niet overdreven.

Is er consensus in verband met de prioriteiten binnen de werkgroep? Moet men de vragen niet scherper stellen?

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* is het ermee eens dat het kleuteronderwijs als wellicht het belangrijkste leerniveau mag worden beschouwd. Als het daar misloopt is het vaak moeilijk om de achterstand nog in te halen. De inhaaloperatie qua inspanning financieel rond te krijgen, lijkt haar vaak moeilijker dan een grotere input in het kleuteronderwijs.

Het lid gaat terug op de stelling van voormalig minister Vandenbroucke dat het feit dat er nog zo'n grote klassen bestaan, de schuld van directies is. Ze meent dat hij daarmee doelt op de keuzes die binnen scholen worden gemaakt. Beseft men het belang van het kleuteronderwijs in de scholen zelf, in de koepels en in het gemeenschapsonderwijs? Daar kunnen prioriteiten gesteld worden, want er is een grote autonomie ter zake.

Zou het geen oplossing zijn om de maximumfactuur op te trekken in plaats van ze af te schaffen, wil het lid weten. Het concept had bestaansredenen, stelt mevrouw Vanderpoorten.

Ze begrijpt dat de werkgroep niet bepaald enthousiast is over de inschrijvingsplicht op 5 jaar. Of is het de bedoeling dat er geld tegenover staat?

De instapleeftijd op 2,5 jaar zorgt voor heel wat problemen van zindelijkheid, zelfstandigheid en zelfredzaamheid. 3 jaar is volgens het lid logischer. De kleuterschool wordt zo een soort van basisopvoedingsplek waar dat eigenlijk thuis of in de opvang moet gebeuren. Hoe kijkt de werkgroep daar tegenaan?

Wat vormt in het lijstje met wensen de absolute prioriteit voor de werkgroep?

Mevrouw *Vera Celis* bevestigt dat de evolutie in kleuterscholen spectaculair is. Ze sluit volgens het lid perfect aan bij haar ervaring met het secundair onderwijs. Mevrouw Celis sluit zich aan bij de vraag over het herzien van de maximumfactuur.

Daarnaast is ze het ermee eens dat een halve dag kinderverzorging in de kleuterscholen absoluut onvoldoende is. Ze vraagt zich af of kinderverzorgster in stageperiode in dagverblijven ook in dit verband inzetbaar zijn en eventueel beschikbaar kunnen zijn. Kan dat enigszins tegemoetkomen aan de vraag, zonder daarop een voorafname te doen, vraagt het lid.

De vraag om kleinere klassen krijgt alle steun van de N-VA, maar het aantal leerkrachten kleuterschool is zeer ontoereikend. Het lid trekt zeer in twijfel of men aan de vraag tegemoet kan komen als de gediplomeerde mankracht ontbreekt. Is er een alternatief of mogelijke oplossing?

Mevrouw *Goedele Vermeiren* wil weten wie er precies bevraagd is om tot de conclusie te komen dat er over voor de maximumfactuur geen klachten zijn geweest. Om welke soort van scholen gaat het? Dan gaat het voor het lid niet alleen om het onderscheid tussen gemeenschaps- en vrij onderwijs, maar ook om de buurt. Is er een vergelijking mogelijk met het lager onderwijs en zijn daar dan wel klachten gekomen?

Is er een beeld van hoeveel ouders gemiddeld extra dienden te betalen voor de invoering van de maximumfactuur? Was er niet een heel groot verschil tussen de kosten in de verschillende scholen? Vreest men niet dat met de afschaffing van de maximumfactuur die verschillen opnieuw worden ingevoerd?

De heer *Jos De Meyer* waardeert het engagement van de werkgroep en stelt dat het overgrote deel van de commissie de problematiek van het onderwijs wel kent, zij het met eigen specialisatie. Hij verwijst naar de beleidsnota die een zeker engagement inhield ten aanzien van het basisonderwijs algemeen en het kleuteronderwijs in het bijzonder. De middelen zijn echter beperkt, stelt het lid. Welke prioriteiten zijn voor het kleuteronderwijs in Vlaanderen cruciaal?

Heeft de werkgroep zicht op internationale vergelijkingen van middelen inzake aanwending?

Het lid vindt de vraag om aanpassing van de maximumfactuur in plaats van afschaffing terecht. Ook hij herinnert aan de strijd om ze ingevoerd te krijgen en de voorgeschiedenis. Het bedrag ervan vindt ook de heer De Meyer ontoereikend.

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* stelt dat de vele cijfergegevens zeker enige duidelijkheid hebben gebracht.

Ook zij vindt de instapleeftijd van 2,5 jaar te laag om dezelfde, praktische redenen. Toch gaan kinderen op die leeftijd naar school, mede omdat kinderopvang sowieso duurder is. Ouders vragen zich dan wel af of er nog mogelijkheid is voor een dutje in de namiddag.

Bij de financiering van het kleuteronderwijs heeft het lid vragen in het licht van de nakende vernieuwing van de omkadering van het basis- en secundair onderwijs. Het zou de bedoeling zijn het GOK-decreet te zien als reguliere financiering voor het kleuter- en basisonderwijs. De desbetreffende leerlingenkenmerken zouden daar dus het criterium worden. Dat 14 percent van het totale werkingsbudget van alle kleuterscholen in Vlaanderen zou gescheiden worden van de rest op basis van die kenmerken, vindt de werkgroep discriminerend. Hoe staat men tegenover de idee dat met het GOK-decreet de werkingsbudgetten niet langer 14 percent zullen uitmaken, maar 100 percent? Brengt dat een nog groter verschil tussen de scholen teweeg, onder meer tussen de scholen die veel GOK-uren genereren en de andere? Het lid meent dat men daarmee ook voorbij gaat aan de nog niet erkende armoede op het platteland. Die armere gezinnen genereren echter die kenmerken niet: de taal van het gezin is doorgaans het Nederlands en de opleiding van de moeders is meestal ook secundair onderwijs. Wat vindt de heer Sauwens van die stelling?

De maximumfactuur heeft als doel gezinnen die het moeilijker hebben ook te laten deelnemen aan de schoolactiviteiten. Dat blijkt echter te worden opgelost door dergelijke facturen via het OCMW te laten betalen. Het systeem werkt goed, meent mevrouw Van Steenberge, met kansenspassen en dergelijke. De heer Sauwens had het over rijke en arme scholen, en het feit dat die laatste de uitstappen en dies meer niet kunnen betalen en dus een bijdrage aan de ouders vragen. Hoe ziet hij dat onderscheid in het kader van de maximumfactuur?

Meer kinderen kleuteronderwijs laten volgen is een bewonderenswaardig doel, stelt het lid. Toch vergt dat ook meer inspanning van het personeel, aangezien de ouderparticipatie niet altijd evenredig is. Hoe wordt lage ouderparticipatie opgevangen? Komt dat op de schouders van de directie of de kinderjuf terecht? Juist de ouders die onbereikbaar zijn, worden ook niet gehoord, stelt mevrouw Van Steenberge.

De uren kinderverzorging liggen laag, erkent het lid. Ze merkt echter dat de kinderverzorgster soms wordt ingeschakeld om toe te laten dat de kinderjuf van het derde kleuterklasje even turnjuf wordt. Dat vindt ze een mooie invulling, maar hoe tevreden is het kleuteronderwijs over de inschakeling van kinderverzorgsters? Hoe tevreden zijn de kinderverzorgsters zelf? Blijven ze in de kleuterscholen of vinden ze dat ze niet de nodige erkenning krijgen zoals een kleuterjuf die wel heeft en vertrekken ze?

Het baart mevrouw *Kathleen Deckx* zorgen dat de werkgroep de maximumfactuur wil afgeschaft zien. Men is zich ten volle bewust van de waarde van het kleuteronderwijs, ondanks het feit dat er een onderfinanciering is, stelt het lid. Uit de beleidsnota van de minister blijkt volgens het lid duidelijk dat hij daar wel prioritair wil aandacht aan besteden.

De werkgroep oppert dat er waardevolle initiatieven op de helling komen te staan en dat pedagogische en didactische activiteiten geschrapt moeten worden door de maximumfactuur, terwijl handboeken en werkmaterialen steeds gratis ter beschikking worden gesteld. Mevrouw Deckx is er geen voorstander van om de extra kosten bij ouders te leggen. Dat voelt voor haar als een belasting opleggen per kind. Ze wil een deskundige visie op haar voorstel om creatiever om te springen met de manier waarop zaken georganiseerd worden. Zo vraagt ze zich af in hoeverre het echt nodig is dat kleuters verre uitstappen maken. Zijn er geen mogelijkheden in de buurt? Waarom moet er een kostprijs aangerekend worden voor toegang tot zwembaden of tentoonstellingen, aangezien het aanbod er al is voor dat segment van kinderen? Acht de werkgroep het mogelijk de maximumfactuur te behouden en de kosten, mits ondersteuning van andere departementen, op een andere manier

op te vangen en laag te houden ten behoeve van de ouders? Er zijn oplossingen nodig die ervoor zorgen dat kinderen geen sport en cultuur onthouden wordt. Toestanden waarbij de ene kinderen wel en de andere niet kunnen deelnemen, moeten te allen prijze vermeden worden, vindt het lid nog.

Mevrouw *Sabine Poleyn* is groot voorstander van een financiering voor het kleuteronderwijs op het niveau van het basisonderwijs. Dat lijkt haar normaal gezien de verwachte hoge participatie. In de concrete voorstellen gaat de werkgroep vooral in op de aanwendingspercentages, de omkadering en lestijden. Men gaat verder niet in op het feit dat de werkingsmiddelen niet op 8 punten maar wel op een kleine 6 punten zit. Is dat een strategische keuze? Het lid meende dat er zowel voor omkadering als werkingsmiddelen een verschil is met het lager onderwijs. Zal men op beide punten de stap zetten naar het niveau van het lager onderwijs, wil mevrouw Poleyn weten.

Ideaal zou voor het lid zijn dat vooral in het instapklasje en eventueel het eerste kleuterklasje elke voormiddag kinderverzorging beschikbaar zou zijn. Dat is op vele scholen niet zo. Vanuit het onderwijzend personeel daar hoort ze tegelijk echter ook bedenkingen bij het inzetten van kinderverzorgers omdat ze niet als kleuteronderwijzer opgeleid zijn. Ze zien de bijstand vaak veeleer als een crisismaatregel maar niet als de regel om kleuteronderwijs te organiseren. Vangt de werkgroep dezelfde signalen op?

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, verneemt vanuit kleuterscholen dat inzake zindelijkheid er een soort van deresponsabilisering is van ouders. Ze hebben de neiging dat op de school af te wentelen. Klopt die observatie?

Het lid steunt de optie om de maximumfactuur af te schaffen. Hij vindt het een ideologische en elitaire fetisj waarmee scherpe ongelijkheden in het leven geroepen worden. De kostenstructuren liggen in elke school anders, stelt hij. Dat de maximumfactuur de uitsluiting van kinderen van bepaalde activiteiten moet vermijden, accepteert de heer Bouckaert wel als legitieme bestaansreden. Hij oppert dat de Europese Unie steeds meer gaat voor een ex-postregulering waarbij wordt opgetreden bij misbruiken. Die zouden dan aangeklaagd kunnen worden via een klachtenbureau in het ministerie. Scholen die activiteiten organiseren waardoor bepaalde kinderen uitgesloten worden, zouden dan via die weg terechtgewezen worden.

3. Antwoorden van de Werkgroep Kleuterscholen Vlaanderen

De heer *Guido Sauwens* vindt het opmerkelijk dat er zoveel vragen worden gesteld rond het aangekaarte probleem. De werkgroep bestaat uit 20 leden, vertegenwoordigers van het kleuteronderwijs, van elk net en van elke provincie afkomstig. Zij verbinden zich ertoe na hun dagtaak zich nog in de problematiek te verdiepen en cijfergegevens te analyseren. De uiteenzetting is een werk van lange adem geweest, stelt hij.

Mevrouw *Katty Vanhoecke* is 8 jaar directeur van een autonome kleuterschool met vier vestigingsplaatsen. Ze is afkomstig van Ronse, in Zuid-Oost-Vlaanderen. Ze waardeert ten eerste dat de parlementsleden met het probleem begaan zijn en terechte vragen stellen. Waarom wordt alles niet scherper gesteld? De werkgroep houdt er rekening mee dat de parlementsleden met besparingen geconfronteerd worden, meldt de spreekster. Men heeft niet de bedoeling om meteen heel veel te vragen en daarom zijn er voorstellen aangereikt die niet meteen veel kosten. Dure ingrepen zijn toch niet haalbaar, weet de werkgroep.

Dagelijks ervaren directies van kleuterscholen hoeveel er komt kijken bij die leiding. De ouders die beiden uit werken gaan, worden opgevangen door de organisatie van info-avonden en ottoprojecten. Dat vergt van de kleuterjuf naast een dagtaak ook nog heel wat extra tijd om langer op school te blijven en die mensen te woord te staan. Kleinere problemen zoals tijdens de middagpauze worden vaak opgevangen dankzij de bereidwil-

ligheid en vrijwilligheid van ouders en kinderverzorgsters. De erkenning van die laatste is voor de spreekster persoonlijk uitzonderlijk. Zij prijst zich gelukkig met een zo excellente kinderverzorgster met een groot verantwoordelijkheidsgevoel. Dat varieert allicht voor elke school, voegt mevrouw Vanhoecke toe. Haar team van kleuterjuffen heeft de nodige pedagogische bagage en heeft met de aanwezigheid van de kinderverzorgster zeker geen problemen. Omgekeerd geldt hetzelfde. De kinderverzorgster wordt er ook aangesproken als 'juf' en heeft wel het eerste jaar kleuteronderwijzer aangevat, maar was niet geslaagd. Zij beschikt allicht wel over de visie van een kleuterjuf.

De heer *Guido Sauwens* verklaart dat de absolute prioriteit is dat men morgen al kan voelen dat er iets uit het regeerakkoord wordt verwezenlijkt. Wachten tot er voldoende middelen voorhanden zijn is volgens hem geen optie. Twee voorstellen uit de lijst zijn daarom bewust opgenomen vanwege hun kosteloosheid. De discussie loopt en het resoluut standpunt over de afschaffing van de maximumfactuur wordt daarin meegenomen.

Het voorstel van stagiairs in de kleuterscholen sluit volgens de spreker aan bij dat over samenwerking met het secundair onderwijs. Ze zijn in elk geval welkom. Ook samenwerking met de andere departementen is een optie, zeker in het licht van de maximumfactuur. Hij verwijst in die zin naar de regeringsverklaring waarin alles mooi verwoord is.

In internationale vergelijkingen scoort Vlaanderen zeer hoog, omdat het zeer jong met kleuteronderwijs begint. Dat schept echter ook zeer hoge verwachtingen bij ouders, stelt de heer Sauwens, als hun kind van de opvang met maximum zeven kinderen naar het onderwijs overstapt. De hoge waarde van het kleuteronderwijs met de pedagogisch-didactische onderbouw weerspiegelt niet de grote noden achter de schermen, stelt hij.

Het is zeker mogelijk te schuiven met de ambten, stelt de heer Sauwens. Als er een ondersteuning komt voor kleuteronderwijs heeft dat een invloed op de ambten en laat dat toe leerkrachten daar in te zetten waar de noden het hoogst zijn. De kinderverzorgster kan dan erkend worden als collega.

De kosten doorrekenen aan de ouders gebeurt al, maar het zou goed zijn dat correct in kaart te brengen om te determineren waar er te veel wordt doorgerekend. In het kleuteronderwijs is er zeker al aandacht voor onder meer nabijgelegen mogelijkheden voor uitstapjes in plaats van verafgelegen plekken die geen meerwaarde bieden. Het busvervoer brengt een serieus prijskaartje mee en daarom heeft het kleuteronderwijs al voor de maximumfactuur is ingevoerd daaraan aandacht besteed. Er wordt altijd gezocht naar alternatieven om dat niet te hoeven aanrekenen aan de ouders.

De omkadering en werkingsmiddelen die niet in het kostenplaatje opgenomen zijn, werden aan de kant gelaten ten voordele van wat meteen realiseerbaar is. Toch belooft de heer Sauwens dat ook op die gelijkschakeling met het lager onderwijs zal worden gehamerd via alle mogelijke kanalen.

Het aantal pamperskindjes ligt even hoog als het aantal kinderen dat de crèche verlaat op 2,5 jaar, stelt de spreker. Zo komen ze in de school terecht. De actie van minister Vandenbroucke om iedereen in school te krijgen, had tot gevolg dat ouders daaraan dan maar gevolg gaven en dat in toenemende mate door de grote mediabelangstelling. Het aantal pamperskindjes is sterk toegenomen, maar de heer Sauwens wil de verantwoordelijkheid daarvoor zeker niet doorschuiven naar de ouders. Zij leven in een maatschappij die uitgaat van een gezin van tweeverdieners, stelt hij. Er wordt vooropgesteld dat het onderwijs samen met kinderopvang dan voor de kinderen kan zorgen en dus moet dat ook gebeuren, vindt hij.

4. Replieken

Mevrouw *Kathleen Deckx* sluit zich nog aan bij de vraag hoe de werkgroep de cijfers heeft berekend van het aantal kleuters per klas. Ze stemmen immers niet overeen met de gegevens die het departement verstrekt. Daar wordt de berekening gemaakt per voltijdse leerkracht. Kan dat verschil toegelicht worden?

De heer *Guido Sauwens* verklaart dat de data een calculatie zijn op basis van de cijfers die zijn opgevraagd bij de scholen zelf. Het gaat om cijfers van het einde van het schooljaar in alle klassen, zowel van de hoofdvestiging als van de andere. Ook de werkgroep vond het vreemd dat er opvallende verschillen bleken. Er is gebleken dat bepaalde schoolbesturen zelfs kleuterklasuren in het lager onderwijs steken, omdat er zich een bepaald probleem stelt in dat lager onderwijs. Dat resulteert in nog grotere klasgroepen, oppert de heer Sauwens. Hij haalt ook nog het voorbeeld aan van een school waar een kindje in het kader van inclusief onderwijs is opgenomen met een handicap. Die juf beperkt haar klas daarom tot 15 kinderen, maar dat heeft grotere groepen in de andere vestiging tot gevolg. Er zijn diverse voorbeelden, laat de spreker weten.

Mevrouw *Kathleen Deckx* concludeert dat het dan gaat om beslissingen van schoolbesturen. De heer *Guido Sauwens* bevestigt dat. Mevrouw *Katty Vanhoecke* gaat er dieper op in. Ze legt uit dat ze vier vestigingen onder haar hoede heeft, met één lestijdenpakket. Het kan volgens haar dat in één vestigingsplaats de eerste kleuterklas 32 kinderen telt terwijl er in een andere slechts 18 zitten. Dat hangt af van de buurt en de voorkeur van ouders. De juf met slechts 18 kleuters heeft het gemakkelijker inzake interactie en kwaliteit van het kleuteronderwijs. Ze moet er echter wel zijn, want ook die kinderen moeten worden opgevangen. Het gaat niet op om als directie van ouders te vragen dat ze met hun kind nog eens enkele kilometer verder rijden, oppert ze.

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* herhaalt dat de discriminatie erin bestaat dat uren kleuteronderwijs ingezet worden in het lager onderwijs. Ze vermoedt dat minister Vandenbroucke destijds daarop heeft gereageerd toen hij de schuld bij de schoolbesturen legde.

De heer *Guido Sauwens* licht toe dat directeurs inderdaad bepaalde ingrepen zelf kunnen bepalen, maar dat dit dan te maken heeft met het inclusief onderwijs. Ook dat wordt gepromoot, maar er zijn nog geen specifieke maatregelen voor ingesteld. Het concrete probleem moet wel opgelost worden als het zich voordoet, besluit de spreker. Uitzonderingsmaatregelen aanvragen bij de minister gaat vooralsnog niet, stelt hij, al zou dat een optie zijn. Statistisch gezien wegen de wijkschooltjes met hele grote klassen omdat ze geen uren krijgen van de grote school ook zwaar door voor de tabellen met klasgroottes. De tabellen van het ministerie gaan over de totaliteit van de school en niet over de individuele scholen die eronder ressorteren. Kleuters van de ene naar de andere school versluizen, is onmogelijk, beaamt de heer Sauwens nogmaals.

II. GEDACHTEWISSELING MET DE HEER PASCAL SMET, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, JEUGD, GELIJKE KANSSEN EN BRUSSEL

1. Vragen en opmerkingen van de leden

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* wil weten wat de minister van plan is met de gelijkschakeling met het lager onderwijs inzake omkadering en werkingsmiddelen. Op welke termijn en hoe ziet hij dat?

De minister had een evaluatie van de maximumfactuur in het vooruitzicht gesteld voor het najaar 2010. Het lid verwijst naar haar schriftelijke vraag nr. 408 van 16 juni 2010. Uit het antwoord bleek dat er wel een soort van opvolging was, zij het steekproefsgewijs. De

verhouding daarin laat vermoeden dat er nog niet veel conclusies kunnen worden getrokken. Klopt dat, wil het lid weten.

Er zou ook een grote nieuwe opdracht uitgeschreven worden in dat verband, maar die kon niet worden gegund. Zodoende is dat plan verschoven naar 2011. Klopt dat en betekent het dat er in verband met de evaluaties nog geen besluiten worden getrokken over de maximumfactuur? Blijft alles dan zoals het is voor de volgende schooljaren?

Mevrouw *Sabine Poleyn* stelt dat de werkgroep graag wil weten hoe de minister zich opstelt ten aanzien van de voorstellen, vooral inzake financiering en kinderverzorgers. De toelichting van de werkgroep over de financiering van de werkingsmiddelen via de leerlingenkenmerken kaart een gekende problematiek aan. Op het terrein is er een verschil dat oploopt tot 107 percent. Het lid heeft ooit al gevraagd naar het verschil tussen de scholen die het meest bij krijgen en degene die het minst bij krijgen. Ze wil weten hoever men daarin kan gaan, met de bijfinanciering naargelang van doelgroep. Het vergt meer van de leerkracht en de school, stelt ze, maar er moet toch een beperking zijn, meent mevrouw Poleyn.

Tot slot vraagt zij aan de minister of men zowel voor de omkadering als de werkingsmiddelen het verschil met het lager onderwijs zal wegwerken.

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* sluit zich bij de vraag van mevrouw Poleyn aan. Voorts stelt ze vast dat iedereen het roerend eens is over het belang van het kleuteronderwijs als fundamentele onderbouw voor al de rest. Toch zijn alle hervormingen omgekeerd aangevat, stelt ze. Met het oog op de oriëntatienota voor de hervorming van het secundair onderwijs vraagt het lid of het niet logischer zou zijn van de basis te beginnen en dus te starten met een hervorming van dat kleuteronderwijs, vooraleer met andere hervormingen te beginnen. Ze refereert onder meer aan de optie om het basisonderwijs te ‘verlengen’ naar Zweeds model.

De heer *Jos De Meyer* vraagt welke prioriteiten cruciaal zijn voor het kleuteronderwijs in Vlaanderen, gezien de eindigheid van zijn middelen om zijn engagementen waar te maken, op alle onderwijsniveaus. De CD&V-fractie ziet het liefst in eerste instantie de financiële inspanningen bij de basis beginnen: kleuter- en basisonderwijs, waar mogelijk de eerste ongelijkheden ontstaan en groeien.

Heeft de minister een beeld van de OESO-vergelijking inzake middelen voor het kleuteronderwijs?

2. Antwoorden van de minister

Minister *Pascal Smet* begint met een resolute afwijzing van de laatste vraag van mevrouw Van Steenberge. Hij stelt dat het basisonderwijs niet volledig hervormd moet worden, maar dat er enkel een betere afstemming nodig is van de derde graad basisonderwijs op het secundair onderwijs. Er is wel een overflow van de hervormingen, geeft hij toe. In het basisonderwijs is, volgens de minister, het grootste probleem de omkadering en er zijn te grote kleuterklassen. Daarmee is hij het eens. Bij het secundair behelst de hervorming een fundamentele wijziging van de manier waarop er wordt onderwezen, de manier waarop kinderen studiekeuzes maken en welke competenties er worden aangeleerd. De hervormingsbeweging in het hoger onderwijs is al enkele jaren bezig en kwam aan een sluitstuk toe. Eenmaal zover, komen er nieuwe hervormingen aan, garandeert de minister. Onderwijs volgt de steeds wijzigende samenleving, besluit hij.

Sommige vermelde cijfers kloppen niet, maar de minister beperkt zich tot twee. Antwerpen kreeg geen 8 miljoen euro om de capaciteitsproblemen op te lossen, maar 6,8 miljoen euro. Bovendien kost het meer dan de vermelde 250.000 euro om de aanwendings-

percentages op 100 percent te brengen, oppert minister Smet. Voor het kleuteronderwijs zou dat 2,8 miljoen euro bedragen en voor het lager onderwijs 12 miljoen euro. Hij wijst erop dat de essentie ertoe moet strekken het probleem van de te grote kleuterklassen op te lossen. Daarop zit volgens de minister ook nog variatie, met name naargelang van de streek, school enzovoort. Er is gemiddeld één kleuteronderwijzer of -onderwijzeres per 21 kleuters. De verschillen zijn soms te wijten aan overmacht, soms ook aan een bewuste keuze van de scholen zelf.

Prioriteit voor de minister in de lopende legislatuur is de omkadering voor het kleuteronderwijs te vergroten zodat kleinere kleuterklassen mogelijk worden. Dat moet gefaseerd gebeuren en kost veel geld. Hij wijst er tevens op dat ook het verlanglijstje voor het basisonderwijs nog voorligt. Daarin wordt onder meer gepleit voor een assistent van de directeur. Stel dat men daarop ingaat, dan kost dat met één assistent per school 62 miljoen euro. Om het aanwendingspercentage op te trekken, komt het totaal op bijna 15 miljoen euro en als dat, volgens de minister nog veel logischer, voor de omrekeningspercentages zou gebeuren, dan zou dat qua omkadering op 50 miljoen euro neerkomen en voor de werkmiddelen op 55 miljoen euro. Het prijskaartje bedraagt dan al bijna 200 miljoen euro, besluit de minister. Er moeten keuzes gemaakt worden, aangezien ook andere domeinen budgettaire vragen hebben.

De operatie om de omkadering van het kleuteronderwijs te verbeteren, kan volgens de minister ten vroegste in uitvoering komen op 1 september 2012, gezien de lange weg die nog te volgen is. Dat is in elk geval het voorziene tijdsplan. Er is geen druk nodig, onderstreept de minister, omdat het probleem algemeen erkend wordt.

De minister is het niet eens met het voorstel om geld bij de GOK-middelen te zoeken, omdat dat eigenlijk neerkomt op het afschaffen daarvan. Alle kinderen zijn gelijk, stelt hij. Dat men vooropstelt een beroep te doen op het CGKR om discriminatie tussen de kleuters aan te klagen, vindt hij niet valabel. Het centrum is er niet voor bevoegd, verklaart de minister. Daarenboven is er geen sprake van discriminatie, benadrukt hij. Wetenschappelijk onderzoek heeft intussen aangetoond dat niet alle kleuters gelijk zijn, ook al zijn ze dat wel voor de wet. Ze worden niet altijd in gezinnen geboren die gelijke kansen bieden. Daarom moeten de financieringsmaatregelen via objectivering ervoor zorgen dat kinderen die ongelijk starten, toch met de anderen kunnen starten en groeien. Thuisstaal, inkomen, diploma van de moeder en buurt blijken factoren die daarbij van belang zijn. De minister vindt het bijgevolg normaal dat er rekening mee wordt gehouden bij de toekenning van onder meer werkmiddelen. De spanning bestaat in een verschil, na optelling, van ongeveer 500 euro per kleuter, als op alle indicatoren aangetikt wordt. Dat het geld wordt aangewend ten behoeve van alle kinderen in de desbetreffende scholen, wordt niet in de kijker gezet, klaagt de minister.

Over de maximumfactuur moet een eerlijk debat gevoerd worden, stelt de minister. Dat is volgens hem weer niet het geval. Toen de maximumfactuur is ingevoerd, kregen de scholen 130 euro extra per kind aan werkmiddelen. Het kleuteronderwijs was al kosteloos, hoorde de minister van de heer Sauwens. Tegelijk gaf de voormalige minister Vandenbroucke 45 euro per kind bij, in totaal 30 miljoen euro, om de kosteloosheid te bewerkstelligen. Netto is er 175 euro per kind bijgekomen toen de maximumfactuur werd ingevoerd. Het lijkt hem sterk te beweren dat er door de maximumfactuur minder geld was voor de scholen. Een aantal scholen heeft op dat ogenblik zijn activiteitenbeleid geëvalueerd en vastgesteld dat een aantal activiteiten niet nodig waren. De schuld werd op de maximumfactuur geschoven, terwijl dat eigenlijk om een beslissing van de scholen ging.

De vooropgestelde evaluatie van de maximumfactuur wordt nog verwerkt in de administratie, maar de minister verwacht ze op korte termijn. Ze gebeurt op objectieve wijze en op basis van wetenschappelijk gevalideerde gegevens. De minister stelt in vraag of dat ook kan worden gezegd van de cijfers die in de uiteenzetting zijn aangebracht. Los daarvan

is er ook een bredere evaluatie van de integrale financiering gepland, maar die is nog niet van start gegaan. Het is de bedoeling het bedrag van de maximumfactuur wel degelijk onder de loep te nemen. Afschaffen ziet de minister niet zitten. Hij wil de factuur niet doorgeschoven zien naar de ouders, omdat anders ouders weer de school zullen kiezen in functie van die factuur. Dat brengt sociale uitsluiting teweeg.

Ook de internationale vergelijking wordt opgevolgd. Het secundair onderwijs zit boven de gemiddelde Europese omkadering volgens OESO-maatstaven. Het basisonderwijs zit daaronder, en het kleuteronderwijs meer dan het lager. De minister is daarom bereid dat te verhelpen. Hij waarschuwt er echter voor dat in sommige landen allicht ook de opvang wordt meegerekend. Dat verandert de cijfers. De omkadering is in elk geval de eerste prioriteit in de lopende legislatuur, zij het ten vroegste met ingang op 1 september 2012.

3. Repliek

Mevrouw *Sabine Poleyn* kan aanvaarden dat er voor 1 september 2012 geen ruimte meer kan worden gemaakt in de begroting, maar zou het liefst toch iets zien bewegen tegen 1 september 2011. Kan er bijvoorbeeld inzake kinderverzorging niet een symbolische stap worden gezet?

De *minister* antwoordt dat daar op het werkterrein geen eensgezindheid over bestaat. Sommige scholen willen geen extra kinderverzorging en vinden dat alleen belangrijk voor enkele uurtjes in de voormiddag. Ze kunnen er niet de hele dag mee bezig zijn. Met minister Vandeuren, bevoegd voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, is wel de afspraak gemaakt iets te doen in het kader van de sensibilisering van ouders en ondersteuning ten einde de zindelijkheid te bevorderen.

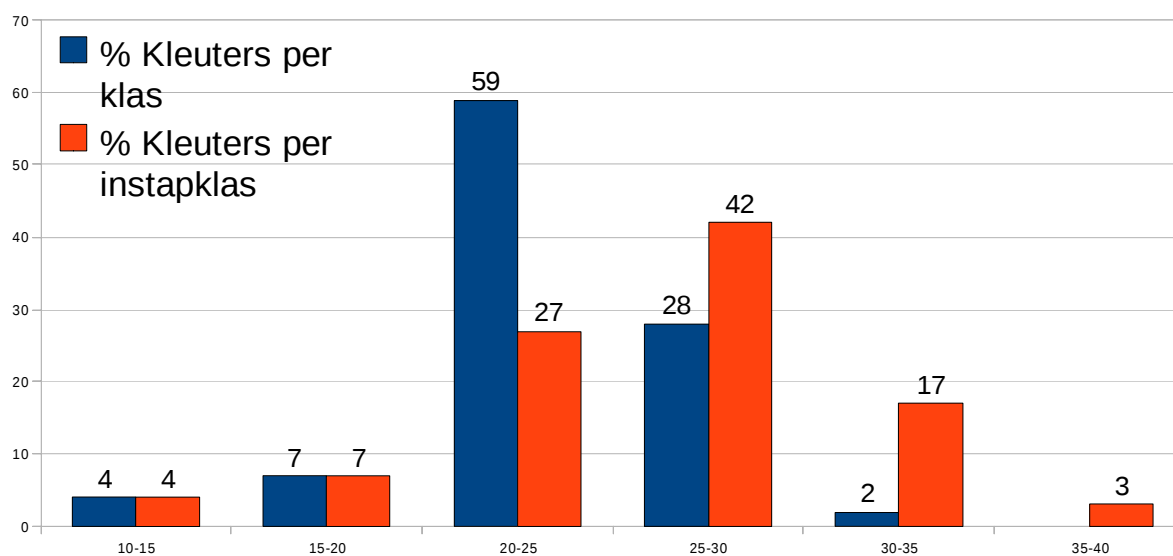
De minister stelt dat instap op 3 jaar misschien een optie lijkt, maar dat de wachtlijsten onder minister Vandeuren dan sterk zouden aangroeien voor kinderopvang. Hij benadrukt bovendien dat er in het afgelopen jaar 20 miljoen euro extra in het kleuteronderwijs geïnvesteerd is.

Boudewijn BOUCKAERT,
voorzitter

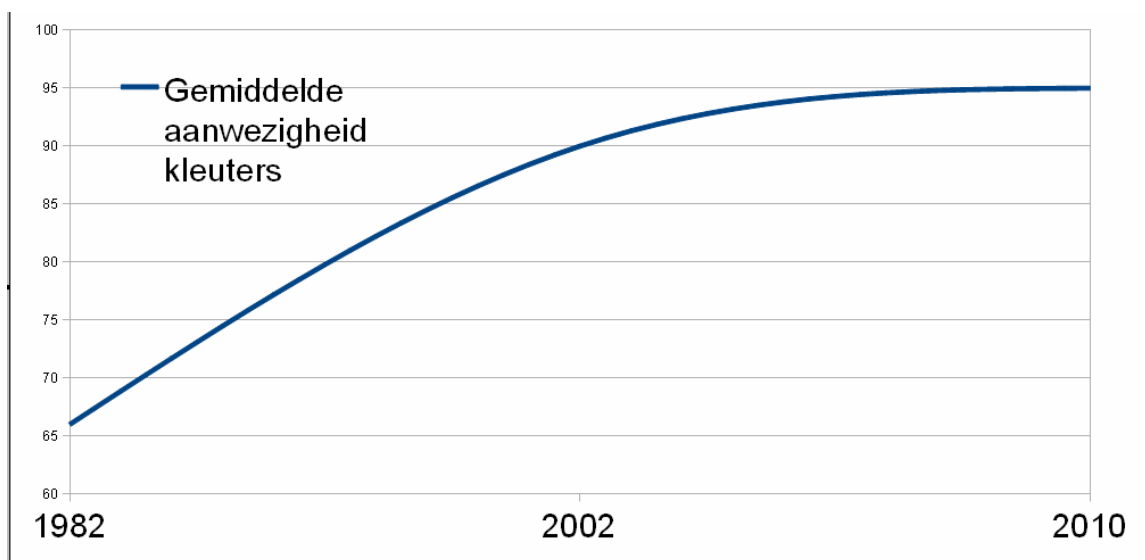
Marleen VANDERPOORTEN,
verslaggever

BIJLAGE

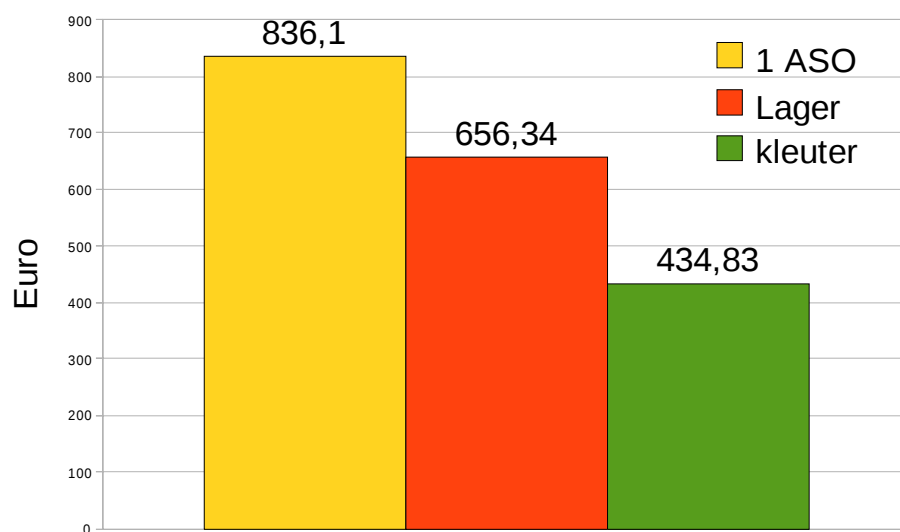
Lestijdentabellen - klasgrootte

Lestijdentabellen – Aanwezigheid kleuters

Werkingsbudget – vergelijking met L.O. en ASO

Subsidie volgens leerlingenkenmerken

